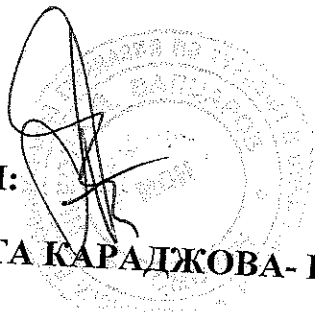

**СМОЛЯНСКА ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ТУРИЗЪМ И
СТРОИТЕЛСТВО „НИКОЛА Й. ВАЩАРОВ“**

гр. Смолян, ул.Братан Шукеров №21, тел.0301/6-40-82, тел./факс 6-45-61

УТВЪРДИЛ:

АНТОАНЕТА КАРАДЖОВА- КОЛЕВА

Директор на СПГТС „Никола Й. Ващаров“- Смолян

ПРОГРАМА

**ЗА
ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ
И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ
УЯЗВИМИ ГРУПИ
В СПГТС „НИКОЛА Й. ВАЩАРОВ“- СМОЛЯН**

*Програмата е създаден на основание чл. 263, ал. 1, т. 9 от Закона за
предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия
съвет на проведено заседание с
Протокол № 1/17.09.2020г.*

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите за работа с деца и ученици от Смолянска професионална гимназия по туръм и строителство и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Програмата е изготвена на базата на основни приоритети, а именно да се разгърне потенциала на всяко дете и ученик в посока постигане на по-високо качество и по-добър достъп до образование, както и успешна реализация и социализация.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички български граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи, като е базирана на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.);
- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012–2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието.

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички ученици от Смолянска професионална гимназия по туръм и строителство, които имат необходимост от такава, съобразно лични интереси, потребности и нужди. Настоящата училищна програма цели да предостави равни възможности за приобщаване на ученици от уязвими групи, като цели недопускане на дискриминация по какъвто и да било признак и предоставяне на равни възможности за пълноценно и активно участие в училищния и социален живот.

II. ИЗГРАЖДАНЕТО НА УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА ЗА РАВЕН ДОСТЪП ДО ОБРАЗОВАНИЕ Е ПОДЧИНЕНО НА ОСНОВНИТЕ ПРИОРИТЕТИ НА ПРАВИТЕЛСТВОТО В ПОСОКА

- акцент върху директната работа с учениците;
- въвеждане на координатор в училището, който да разпределя и координира отговорностите по подкрепата за личностно развитие на учениците;
- осигуряване на проходимост на възможностите за допълнително обучение по учебен предмет и консултации на учениците;
- поставяне на акцент върху предоставянето на допълнителна подкрепа на учениците с изяви дарби, за да се отговори на техните изпреварващи потребности от обучение;
- поставяне на акцент и върху грижата за здравето чрез създаване на условия за достъп на учениците до медицинско обслужване, чрез организиране на програми, свързани със здравното образование, здравословното хранене, първа долекарска помощ и други;
- определяне на кариерното ориентиране в съответствие със съвременните теории за развитие на ученика;
- засилване на задълженията и отговорността на родителите като партньор на училището в осигуряването на приобщаващото образование и ясно определяне на ролята им по отношение на екипа за подкрепа за личностно развитие в училището;
- определяне на дейностите по налагане на санкции в съответствие с необходимостта от изграждане на позитивен климат в училище чрез серия от мерки, отговарящи на потребностите на общественото развитие.
- засилване на координацията между образователната система и тази на закрилата на детето.

III. АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

Уязвими групи в СПГТС „Никола Й. Вапцаров“- Смолян са ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, ученици в риск, ученици, застрашени или жертва на насилие, деца с изяви дарби, деца-сираци и полусираци, деца от различни етнически групи и с други идентифицирани нужди. Това налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познание за другия. Конкретните действия за подпомагане и предоставяне на равни възможности пред тези уязвими групи са предизвикателство, което е неделима част от процеса на модернизация на българското образование.

Настоящият документ е изготвен от работна група на СИГТС „Никола Й. Вапцаров”- Смолян. Документът има за цел да подпомогне дейността на учителите за предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от тези групи.

В училището се предприемат политики в областта на:

- съзнателно изграждане на толерантност,
- квалификацията на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение.
- създаване на условия за достъпна качествена грижа за децата в училищна възраст, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование или професионална реализация.
- обръща се особено внимание на семейството като част от образователния процес.
- изграждането на една по-висока култура на толерантност и приобщаване, независимо от социално-икономическия им статус и интелектуалните им умения и възможности.

IV. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

Всяко дете има право на достъп до образование независимо от етническия му произход, наличието на увреждане или икономическото положение на семейството му и това право е залегнало в Конвенцията на ООН за правата на детето.

Процесът на приобщаване се състои в търсене на ресурсите на всяко дете за активното му участие в училищната общност.

Водещи принципа на приобщаващото образование са:

- Човек е ценен независимо от неговите способности или от неговите постижения.
- Всяко човешко същество е способно да чувства и да мисли.
- Всяко човешко същество има правото да общува и да бъде чуто.
- Хората се нуждаят един от друг.
- Истинското образование може да се случи единствено чрез истински взаимоотношения.
- Всички хора се нуждаят от подкрепа и приятелско отношение от хора на своята възраст.

- Прогрес в ученето се постига чрез надграждане на това, което човек може да прави, а не на това, което не може.
- Различията внасят здравина в отношенията в обществото.
- Сътрудничеството е за предпочитане пред конкуренцията.

V. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1.Обща цел на програмата:

Предоставяне на равни възможности на учениците от уязвимим групи и гарантиране на тяхното качествено образование и участие в училищния живот с останалите ученици.

2.Специфични цели на програмата:

- Пълноценна социализация на учениците от уязвими групи
- Гарантиране на равен достъп до качествено образование за учениците от уязвимите групи
- Утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от учебния процес и училищния живот.
- Съхраняване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства
- Поощряване на взаимното уважение, разбирателство и сътрудничество между всички ученици, независимо от уязвимата им група

VI. ПРЕДМЕТ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ

Програмата за предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвими групи включва:

1. Принципите на приобщаващото образование;
2. Условия и ред за осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие на учениците;
3. Условия и ред за осигуряване на допълнителна подкрепа за личностно развитие на учениците въз основа на оценката на индивидуалните им потребности и изготвянето на план за подкрепа на ученика от екип за подкрепа на личностното развитие в училището
4. Изграждане на позитивен психологически климат в училището;

5. Структурата, условията и реда за утвърждаване на индивидуалните учебни планове и на индивидуалните учебни програми на ученици със специални образователни потребности и на ученици с изявени дарби по чл. 95, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за предучилищното и училищното образование;
6. Условия и ред за постъпване, организацията и осъществяването на обучението и подкрепата за личностно развитие на учениците със специални образователни потребности;

VII. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНО РАЗВИТИЕ НА УЧЕНИЦИТЕ

На учениците в СПГТС „Никола Й. Вапцаров“ – Смолян се предоставя обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие. Подкрепата за личностно развитие осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията на учениците. Подкрепата за личностно развитие се предоставя в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик. За реализиране на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие в училището работят преподаватели по общообразователни и специални предмети, двама ресурсни учителя, психолог и слухово-речеви рехабилитатор. В училището може да работят и други специалисти в зависимост от оценката на индивидуалните потребности на ученика от екипа за подкрепа за личностно развитие. Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя по плана за подкрепа, отговарящ на специфичните особености на всеки ученик.

Подкрепата за личностно развитие на учениците в СПГТС „Никола Й. Вапцаров“ – Смолян се организира и осигурява в съответствие с разработените областни стратегии за подкрепа на личностно развитие на учениците, въз основа на анализ на потребностите от обща и допълнителна подкрепа. За организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие със заповед на директора на училището в началото на всяка учебна година се определя координатор в училището и ЕПЛР за всеки ученик. За координатор е определен педагогически специалист от училището. По предложение на координатора със заповедта на директора се определят и други специалисти, които да го подпомагат при организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие.

Обща подкрепа

Общата подкрепа за личностно развитие в СПГТС „Никола Й. Вапцаров“ – Смолян се осигурява от постъпването на ученика в училище до завършването на

училищното образование съобразно индивидуалните му потребности и възможностите на училището. Общата подкрепа за личностно развитие е насочена към развиване на потенциала на всеки ученик в училището.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището се изразява във включване на учениците в:

1. Допълнително обучение по учебни предмети при условията на Закона за предучилищното и училищното образование;

2. Консултации по учебни предмети и допълнителни консултации по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;

3. Насочване на учениците към логопед, при установяване на такава необходимост.

4. Насочване на учениците към психолог, при установяване на такава необходимост.

Общата подкрепа за личностно развитие в училището гарантира участие и изява на всички ученици в класната стая и включва:

1. Екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти;

2. Кариерно ориентиране на учениците;

3. Занимания по интереси;

4. Библиотечно-информационно обслужване;

5. Грижа за здравето въз основа на информация от родителя за здравословното състояние на ученика и за проведени медицински изследвания и консултации;

6. Поощряване с морални и материални награди;

7. Дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;

8. Дейностите по обща подкрепа за личностно развитие включват регулярни екипни срещи между класния ръководител, учителите и другите педагогически специалисти за:

- преглед и обсъждане на събраната информация за обучението и развитието на всеки ученик;

- изготвяне на план за действие за обща подкрепа за отделни ученици;

- обмяна на информация и на добри педагогически практики.

На родителите се предоставя информация и при необходимост се канят на екипните срещи. По време на срещите се води протокол, който се подписва от всички участници в срещата. Графикът на срещите се прилага към годишния план за дейността на училището. Общата подкрепа за личностно развитие на учениците включва дейности съобразно техните интереси, способности, компетентности и изява в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта.

Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определен ученик от в СПГТС „Никола Й. Вапцаров“ – Смолян .

Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие се предоставя на деца и ученици:

1. със специални образователни потребности;
2. в риск;
3. с изявени дарби;
4. с хронични заболявания.

Видът и формите на обучение, както и конкретните дейности за допълнителната подкрепа за личностно развитие се определят с план за подкрепа на детето или ученика. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, СПГТС „Никола Й. Вапцаров“ – Смолян уведомява отдел „Закрила на детето“ по местоживееене на детето с цел социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също така се изготвя и индивидуален учебен план.

Допълнителната подкрепа за личностно развитие включва:

1. работа с дете и ученик по конкретен случай;
2. психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
3. осигуряване на достъпна архитектурна, обща и специализирана подкрепяща среда, технически средства, специализирано оборудване, дидактически материали, методики и специалисти;
4. предоставяне на обучение по специалните учебни предмети за учениците със сензорни увреждания;
5. ресурсно подпомагане.

VIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

ДЕЙНОСТИ	СРОК	ОТГОВОРНИК	ЗАБЕЛЕЖКА
Определяне на координатор и членове на координация екип за организиране и координиране на процеса на осигуряване на общата и допълнителна подкрепа за личностно развитие;	16.09.2020 г.	Директор	
Сформиране на ЕПЛР за всеки ученик със СОП	23.09.2020 г.	Директор	
Организиране на групи и клубове за занимания по интереси	2020/2021 г.	Директор Класни ръководители, консултант на ученици за избор на практика	При заявено желание за работа в клуб по интереси, клуб с обучителни затруднения, ученически практики
Включване на учениците в организирани образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности	2020/2021 г.	Директор Класни ръководители, учител по ФВС	
Дейности на училищната библиотека, свързани с изграждане на навици за четене и компетентности за търсене и ползване на информация	2020/2021 г.	Учител по БЕЛ	
Стимулиране участието на деца с изявени дарби в състезания по професията организирани от туристически и строителни асоциации	2020/2021 г.	Директор, учители по специални предмети – теория и практика на	

		професията и специалността	
Разглеждане на теми, свързани с превенция на насилието и тормоза	2020/2021 г.	Класни ръководители и председател на УК за превенция на насилието и тормоза в училище	По програма, съобразена с графика за провеждане на Час на класа
Провеждане на обучения, свързани с превенция на агресията и тормоза и за развитие на толерантност във взаимоотношенията	2020/2021 г.	Класни ръководители, външни лектори	При необходимост и по програма, съобразена с графика за провеждане на Час на класа
Обсъждане на обобщената информация за индивидуалния напредък и необходимостта от конкретни мерки за обща подкрепа, изготвяне на индивидуални планове за действие	до 14 дни след подаване на анализа от класните ръководители	Класни ръководители и координиращ екип	При създаване на необходимост
Оценка на необходимостта от допълнителна подкрепа на деца и ученици в риск, с хронични заболявания и тези с изяви дарби;	При необходимост, не по-късно от 3 месеца от разпознаване на необходимостта от извършване на оценка	екип за личностно развитие, сформирани за конкретния случай	
Осъществяване на конкретна обща и допълнителна	Оценка на напредъка в	екип за личностно	

подкрепа, проследяване на напредъка, корекции в плана при необходимост	края на първи и в края на втори срок	развитие, сформиран за конкретния случай	
Награждаване на ученици	2020/2021г.	Директор, класни ръководители	При постигнати резултати в областта на професията, спорта, изкуството и др.
Кариерно ориентиране и консултиране	2020/2021г.	Класни ръководители, кариерни консултанти	
Консултации със слухово-раечеви рехабилитатор	2020/2021 г.	Рехабилитатор на слуха и говора	
Психологическа подкрепа, психо-социална рехабилитация и консултации	2020/2021 г.	Психолог	
Ресурсно подпомагане	2020/2021г.	Ресурсен учител	
Партньорство с родителите за справяне с проблемното поведение на децата им и приобщаване към средата на училището	2020/2021г.	Директор, класни ръководители, координиращ екип	
Взаимодействие с Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование, научни, творчески и спортни клубове	2020/2021 г.	Координиращ екип	
Обучение на педагогически специалисти, във връзка с дейностите по реализация на обща и допълнителна подкрепа	по график, заложен в План за квалификация	Директор	

С цел продължаване на създаването на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на учениците със специални образователни потребности в СПГТС „Никола Й. Вапцаров“- Смолян е създадена програма, която включва:

1. Екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на учениците.
2. Диагностична и консултативна дейност.
3. Индивидуални учебни програми по предмети от ЗП и специалните учебни предмети от ЗПП и други.

В СПГТС „Никола Й. Вапцаров“- Смолян се прилага политика на приобщаващо обучение на учениците със специални образователни потребности чрез:

- Единна методика за комплексно педагогическо оценяване и препоръки за децата със специални образователни потребности.

- Изградени положителни нагласи към приобщаващото обучение в различните общности –учители, ученици и родители.

- Създадени условия, гарантиращи интеграцията на учениците със специални образователни потребности в училището чрез изграждане на подкрепяща среда.

IX. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

1. Провеждане на информационни кампании сред родители и общественост за разясняване на взаимните ползи от приобщаващото обучение на децата и учениците със специални образователни потребности.

2. Специализирана работа с родителите за по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес.

3. Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо различните етноси и децата с увреждания.

4. Изграждане и функциониране на информационна система за проследяване на децата в риск.

5. Допълнителна работа с ученици със специални образователни потребности.

6. Създаване на условия за развитие на талантливите деца и на децата с увреждания чрез насърчаване на техните творческите изяви.